

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1836/23
31.5.2024.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Трифуновић Радуловић, председника већа, Јасне Беловић и Иде Никитовић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Младеновић Јелена, адвокат из Панчева, В. Радомира Путника 6, против тужене ББ из ..., правне следбенице сада пок. ВВ из ..., чији је пуномоћник Душан Сивчев, адвокат из Панчева, Његошева 2/5, ради утврђења и исплате, одлучујући о жалбама тужиље и тужене, изјављеним против пресуде Основног суда у Панчеву П 1464/21 од 26.10.2021. године, у седници већа одржаној 31.05.2024.године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиље и туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву П 1464/21 од 26.10.2021. године у ставу првом, трећем и четвртм изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 1464/21 од 26.10.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и утврђено да је тужиља током трајања заједничког живота са туженим ВВ, уложила свој рад и новчана средства по основу којих допринос тужиље у ванбрачној и брачној заједници износи 332.522,76 динара, па је обавезан тужени ВВ да тужилји исплати наведени новчани износ, са законском затезном каматом на износе од по 4.318,47 динара почев од 25.01.2012. године, а потом сваког сваког 25. у месецу па до исплате, закључно са 25.05.2018. године па до исплате. Ставом другим изреке, одбијена је тужиља са вишком тужбеног захтева којим тражи да се утврди њен укупан допринос у ванбрачној и брачној заједници, преко досуђеног укупног износа од 332.522,76 динара па до траженог укупног износа од 1.093.660,26 динара и у делу захтева за исплату законске затезне камате по стопи утврђеној Законом о затезној камати и то: преко досуђеног износа од

4.318,47 динара па до траженог износа од 5.757,97 динара, са законском затезном каматом на ту разлику почев од 25.01.2012. године до исплате, преко досуђеног износа од 4.318,47 динара па до траженог износа од 5.757,97 динара, са законском затезном каматом на ту разлику почев од 25.02.2012. године до исплате, преко досуђеног износа од 4.318,47 динара па до траженог износа од 5.757,97 динара, са законском затезном каматом на ту разлику почев од 25.05.2018. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу у којем је тражено да се обавезе тужени да тужиљи исплати на име накнаде за уложени рад-накнаду за туђу помоћ и негу коју је тужиља пружила мајци туженог за период од 01.11.2006. године до 23.04.2011. године износ од 650.296,57 динара са законском затезном каматом по стопи утврђеном Законом о затезној какамати, на износе ближе означене у наведеном делу изреке, почев од 05.12.2006. године па до исплате, а потом од 5. у наредном месецу па до исплате, закључно са 05.05.2011. године па до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 436.450,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу су благовремено изјавили тужиља, из чијих навода произлази да пресуду побија у ставу трећем и четвртог изреке и тужени против одлуке из става првог и четвртог изреке, обоје из свих законских разлога.

Испитујући правилност наведене пресуде у побијаном делу, применом члана 386 ЗПП (“Сл.гласник РС”, бр. 72/2011 са изменама и допунама), апелациони суд изводи закључак да су жалбе неосноване.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП, на које жалбени суд пази по службеној дужности, док се наводима жалби неосновано указује на повреду из тачке 12 наведене законске одредбе, с обзиром да је у побијаном делу изрека пресуде јасна, сагласна изнетим разлозима који су потпуни и непротивречни.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и тужени засновали су ванбрачну заједницу 23.10.2006. године, да би 19.07.2007. године закључили брак, а развели су се 17.12.2012. године, док је њихова заједница живота престала у јануару 2012. године и тада је тужиља остала у новој кући туженог, а тужени се преселио у стару кућу која је налази на истој парцели. Тужиља из првог брака има ћерку, док тужени нема деце. Тужиља је пре заснивања ванбрачне заједнице, а касније и током трајања заједнице живота, била запослена као ... са месечним примањима од око 15.000,00 до 20.000,00 динара. Тужени је у периоду од 1974. године па све до 14.07.1999. године био у радном односу у ..., у периоду од 18.07.1999. године до 31.10.2006. године био је запослен у ..., а од 01.11.2006. до 04.09.2008. године радио је у ..., његова месечна зарада износила је око 11.000,00 динара, добијао је топли оброк у виду потврда за које је у продавници куповао намирнице. Након што му је престао радни однос тужени је у периоду од 05.09.2008. године до 04.09.2009. године био пријављен код Националне службе за запошљавање и примао је новчану накнаду за случај незапослености која је за прва три месеца коришћења права на новчану накнаду износила 5.684,08 динара, а по умањењу за износ доприноса за пензијско и инвалидско и здравствено осигурање исплаћиван му је износ од 3.734,44 динара месечно, а за преостало време та накнада је износила

4.736,73 динара месечно (по умањењу износа доприноса за пензијско и инвалидско и здравствено осигурање исплаћиван му је износ од 3.112,03 динара месечно). Туженом је током 2009. године на име заосталих неисплаћених зарада од стране бившег послодавца ..., у стечајном поступку који се водио пред Трговинским судом у Панчеву, исплаћен износ од 40.240,00 динара. Од пролећа 2009. године тужени је радио у ... као сезонски радник, тракториста, за дневницу од око 2.000,00 динара и обезбеђена му је храна, месечно је имао од 8 до 15 дневница. Пре заснивања ванбрачне заједнице са тужиљом, а касније током њихове заједнице живота, тужени се бавио пољопривредом и обрађивао је земљу, укупно 9 ланаца земље, од чега је 3,5 ланца било у својини његове мајке, а 5,5 ланаца је узимао у закуп и обављао је све пољопривредне радове својим пољопривредним машинама осим сетве, што је плаћао.

Тужени је живео у ... у улици...са својом мајком, у старој кући која се састојала од две собе, а на истој адреси и у истом дворишту налазе се две куће-нова и стара кућа. Нову кућу је тужени саградио пре заснивања ванбрачне заједнице са тужиљом и у тој кући није живео, нова кућа је површине око 67 м², састоји се о две спаваће собе, дневне собе, кухиње са трпезаријом, купатила и ходника, у кући је било уведено централно грејање али није био постављен паркет нити санитарације и купатилу, иако их је тужени раније купио. Тужила и тужени били су у емотивној вези почев од 2002. године па до заснивања ванбрачне заједнице, а од 2005. године тужила је просечно два пута недељно одлазила код туженог и тада је носила храну за туженог и његову мајку коју је припремала од намирница које је тужени обезбеђивао. Мајка туженог је почев од 2005. године до јесени 2008. године била полупокретна, кретала се отежано уз помоћ две палице и тужила је у периоду од 01.11.2005. године па до заснивања ванбрачне заједнице 23.10.2006. године када је повремено одлазила код туженог, помагала мајци туженог да се окупа и да одржава личну хигијену, припремала им је Славу две године пре заснивања ванбрачне заједнице.

У јулу 2006. године тужила је од ... у којој је радила, добила стан у закуп који је било потребно да се адаптира и због тога је код "Војвођанске банке" а.д. Нови Сад 29.06.2006. године подигла готовински кредит у износу од 95.000,00 динара, (што износи 1.102 евра) са роком отплате од 36 месеци. Међутим, након што је подигла кредит тужени је предложио тужили да она новац која је добила на име кредита уложи у радове на његовој кући, која кућа није у потпуности била завршена, тужила је то прихватила, вратила је школи стан и засновали су ванбрачну заједницу. Током лета 2006. године извођени су радови у новој кући туженог, те од новца који је добила на име кредита тужила је купила материјал за равнајући слој за подове у кухињи и три собе у новој кући (укупно 4 просторије), лепак за паркет и материјал за лакирање паркета, мајсторима за постављање равнајућег слоја бетона, за стављање паркета, постављање и лакирање паркета је платила 500,00 евра, новцем од кредита је купила и материјал за кречење свих просторија и новој кући и платила је 30,00 евра мајстору који је поставио санитарације у купатилу (мајстору који је кречио кућу није плаћено јер је тај мајстор пријатељ туженог), а тужени је пре него што је засновао ванбрачну заједницу са тужиљом, купио паркет за све просторије, као и санитарације за купатило. Тужила је око годину отплаћивала наведени кредит од своје зараде и рата је износила око 37,48 евра. Парничне странке су живеле у новој кући, док је мајка туженог живела у старој кући а обе куће се налазе на истом плацу и на истој адреси. Тужени је пре

заснивања ванбрачне заједнице са тужиљом имао дугове које није вратио па је 2007. године тужиљи одобрен кредит код банке од 3.399,86 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС са роком отплате од 120 месеци, предвиђена је обавеза корисника кредита да код банке положи депозит у износу од 20% од износа одобреног кредита у еврима на посебан рачун код банке, односно износ од 680,00 евра, корисник кредита се обавезао да на износ кредита плати номиналну камату по стопи утврђеној актима банке која износи 10% годишње и да обавезе измирује о року доспећа у динарској противвредности рачунато по средњем курсу НБС на дан измирења обавезе. Међутим, како је тужиља овим кредитом заправо рефинансирала кредит из 2006. године и тим кредитом затворила претходни кредит и како је банка по уговору задржала износ од 680,00 евра на име депозита, тужиљи је исплаћен износ од 1.428,64 евра, а од тог износа туженом је дала 700,00 евра и он је тај износ дао лицима којима је дуговао новац, који дуг је настао пре заснивања ванбрачне заједнице, док је преостали износ кредита тужиља потрошила тако што је купила кухињу коју је платила 350,00 евра, купила је две бурме за венчање које је платила 8.000,00 динара, купила је намирнице и спремила ручак за венчање и купила 25 пилића за гајање за потребе њиховог домаћинства, а тужени је куповао концентрат за исхрану тих пилића. Остатак новца тужиља је потрошила за потребе њиховог домаћинства. Такође, од новца од тог кредита који је добила 2007. године окречена је стара кућа у којој је живела мајка туженог, те је тужиља мајстору на име молерских радова исплатила 40,00 евра и купила материјал за кречење.

Наредне 4 године тужиља је редовно плаћала рате кредита по Уговору о кредиту од 20.06.2007. године, на тај начин што су јој рате на име кредита обрачунаване у еврима и одбијане од зараде. Рата кредита од 20.06.2007. године у почетку је износила 44,12 евра, а од априла 2009. године износила је 48,56 евра. Тај кредит је отплаћен новим кредитом по уговору који је тужиља закључила 24.05.2011. године са “Војвођанском банком” и по том трећем кредиту без валутне клаузуле у износу од 260.000,00 динара је затворила дуг по кредиту из 2007. године у износу од 239.613,78 динара, тако да јој је исплаћено 15.186,22 динара са роком отплате од 84 месеца. Тужиљи је такође приликом закључења уговора о кредиту 2011. године банка исплатила износ од 680,00 евра који износ је била задржала као депозит по уговору о кредиту из 2007. године. Рату из уговора о кредиту од 2011. године тужиља је за разлику од претходна 2 кредита, плаћала у динарима и месечна рата је износила 5.757,97 динара. Тужиља од новца који је подигла на име овог кредита купила материјал за кречење нове куће и платила је радове мајстору у износу од 4.000,00 динара, 100,00 евра је дала својој ћерки а од остатка новца је себи купила гардеробу на пијаци. Молерски радови на кући изведени су током јуна месеца 2011. године, када су окречене све просторије у новој кући, осим једне спаваће собе.

Вредност радова који су извршени на новој кући туженог током 2006. и 2011.године повећана је грађевинска вредност објекта за 1680,00 евра, а тржишна вредност објекта је увећана за 1.200,00 евра, односно за 5 %.

Током трајања ванбрачне и брачне заједнице тужиља је обављала свакодневно све послове у домаћинству, као што су прање, пеглање, свакодневно кување, спремање и старе и нове куће, као што је одржавала двориште и радила у башти површине 7 ари

која се налазила на истом плацу на којем се налазе и куће, сејала је поврће за потребе њиховог заједничког домаћинства које су чинили тужиља, тужени и мајка туженог а вишкове поврћа давала се сестри туженог, комшиници и својој мајци. Поред наведених послова тужиља је гајила пилиће тако што су куповали од 25 до 35 комада малих пилића у једној тури, два пута годишње, хранила их је, а тужени је куповао храну за пилиће и чистио просторију у којој су се пилићи налазили. Тужиља је сву своју зараду улагала за потребе заједничког домаћинства, куповала је намирнице за домаћство, плаћала комуналије, куповала дрва и огрев за обе куће и то на кредит преко основне школе где је била запослена и рате кредитај за огрев је отплаћивала од плате. Тужени се бавио пољопривредом и од пољопривредних радова годишње је имао вагон до вагон и по кукуруза што је представљало чист приход од пољопривреде, који је углавном трошио за улагања у пољопривредне радове за куповину семена и осталог репроматеријала и горива, као и за потребе заједничког домаћинства. Са туженом је тужиља брала по једну врсту кукуруза да би направио пут, једном је ишла са туженим на њиву да пале тулузину и помагала је када се крунио кукуруз а тада је носила шапурине, чистила плеву и у току године крунило се два до три пута. Тужени је својим пољопривредним машинама другима обављао за накнаду пољопривредне радове.

Тужени је у неколико наврата продавао своју посебну покретну имовину (приколицу, путничко возило, бицикл, моторну тестеру) који новац је уложио у кућу у којој су живели за прављење веранде на кући, за копање септичке јаме и плаћање текућих комуналија, тужилџина ћерка се удала 2007. године и тужиља је њену свадбу потрошила 330,00 евра и тај новац је обезбедила тако што је узела на зајам 100,00 евра, затим од плате и од продаје зрна кукуруза које је скупљала у приколици у јесен, када се брао кукуруз.

У периоду од заснивања ванбрачне заједнице када је мајка туженог била полупокретна, тужиља је свакодневно припремала храну и мајци туженог, одржавала је хигијену старе куће у којој је мајка туженог боравила, одржавала личну хигијену мајке туженог а од септембра месеца 2008. године мајка туженог је била непокретна, лежала је у кревету и користила је специјалну столицу за вршење физиолошких потреба до које је могла сама да се помери и да се смести на њу у првих шест месеци. Тужиља је и у том периоду обављала све напред наведене послове а осим тога била је присутна док је мајка туженог јела у кревету, јер је просипала храну и тај обед је дуго трајао. Од марта месеца 2009. године мајка туженог није могла сама да се смести на специјалну столицу за вршење физиолошких потреба, те је осим напред наведених послова тужиља у току дана помагала мајци туженог да се смести на ту столицу са кревета у коме је лежала и тужиља је ту столицу чистила, одржавала је хигијену просторије у којој је боравила мајка туженог и одржавала је личну хигијену мајке туженог, а тужени је помагао мајци да се смести на ту столицу и у току ноћи, јер је он две последње године пре мајчине смрти спавао ноћу у тој старој кући. Последњих шест месеци живота покојне ГГ тужиља је устајала у пет сати ујутру да би пре одласка на посао опрала мајку туженог, ставила јој пелену, по повратку са посла је мењала пелену и увече пре спавања прала мајку туженог и мењала јој пелену, превијала јој је ране настале од гангрене у чему јој је помагао приликом превијања рана, приликом померања његове мајке када јој је тужиља мењала пелену а самостално јој је давао доручак који је тужиља припремала.

Решењем Центра за социјални рад “Солидарност” из Панчева од 27.08.2009. године мајци туженог је признато право на додатак за помоћ и негу другог лица у месечном износу од 6.264,00 динара, а по наведеном решењу исплата је вршена почев од 13.10.2008. године. Наведеним новцем који је примала мајка туженог располагао је искључиво тужени и тај новац је трошен за потребе мајке туженог, а када је пред крај њеног живота била повећана потреба за пеленама и за средствима за превијање рана, та накнада није била довољна па су трошена средства тужиље и туженог за куповину онога што је било потребно мајци туженог, тако да су заједничким средствима тужиља и тужени одувек обезбеђивали храну и за мајку туженог. Мајка туженог је умрла 23.04.2011. године.

На основу напред утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужени у обавези да тужиљи исплати 3/4 дела сваке рате кредита почев од јануара 2012. године када је престала њихова заједница живота па до отплате кредита закључно са мајем 2018. године, због чега је донео одлуку као у ставу првом изреке пресуде. Приликом доношења одлуке из става првог изреке првостепени суд је имао у виду и да је тужени на рочишту за главну расправу од 16.09.2013. године, изјавио да признаје тужиљи износ од 1.500,00 евра за који је навео да чини половину кредита, што значи да тужени није оспорио обавезу да тужиљи накнади део кредита.

Правилно је првостепени суд закључио, а правилном применом члана 187 и 170 Породичног закона, да како је тужиља у целости отплатила кредите које је подизала за време трајања заједнице са туженим (који новац је користила како за потребе заједнице, тако и за улагања у посебну имовину туженог, а део је дала за враћање дугова туженог насталих пре брака), да су рате кредита тужиљи обустављане од зараде и да је кредит из 2011. године у целости исплаћен, а да тужиља има право да потражује 1/4 отплаћеног кредита на име заједничких потреба које су на тај начин задовољаване, као и 2/4 дела исплаћеног кредита јер се тај део кредита односи искључиво на потребе туженог, тј. враћање његових дугова пре брака и улагање у његову посебну имовину и то након развода брака у јануару 2012. године па закључно са мајем 2018. године, када је доспела последња рата кредита, тј. 3/4 од 443.363,69 динара (77 рата по 5.757,97 динара) односно износ од 332.522,76 динара (77 рата до 4.318,47 динара) који износ је тужиљи досуђен. У преосталом делу нежалбеног става другог изреке тужбени захтев је одбијен.

Одредбом члана 170 став 1 Породичног закона прописано је да супружник има право на потраживање у новцу сразмерно свом доприносу у случају незнатног увећања вредности посебне имовине супружника, док је чланом 187 Породичног закона прописано да за обавезе преузете ради подмирења потреба заједничког живота у браку, као и за обавезе које по закону терете оба супружника, одговарају супружници солидарно својом заједничком и посебном имовином.

Правилно првостепени суд закључује да тужени тужиљи дугује на износ 3/4 рате, што месечно чини износе од по 4.318,47 динара, камату почев од доспелости исплате месечне рате кредита, јер је туженом било познато да је новац који тужиља улаже у његову посебну имовину тужиља набавила тако што је кредитно задужила, те

да је по његовом предлогу и упиту подигла и други кредит 2007. године и дала му новац да врати дугове које је имао пре ступања у заједницу са тужиљом, а део новца је поново уложила у посебну имовину туженог и за потребе заједничког домаћинства, па му није могло остати непознато да кредитно задуживање са собом носи и обавезу плаћања камате као цене коштања кредита.

Наводи жалбе туженог да се питање незнатног увећања посебне имовине супружника посматра кроз призму прометне вредности, дакле увећања тржишне вредности непокретности, а да је према налазу и мишљењу судског вештака прометна вредност тужиоцеве посебне имовине увећана за 1.200,00 евра (грађевинска за 1.600,00 евра), не утичу на правилност донете одлуке, код чињенице да је део кредита утрошен за увећање посебне имовине туженог кроз радове у новој кући и кречење старе куће у којој је живела мајка туженог, да је 700,00 евра кредита утрошено за враћање тужиоцевих дугова насталих пре заснивања заједнице, а преостали део за заједничке потребе парничних странака и мајке туженог, што првостепени суд простим математичким операцијама, правилно доводи у везу са висином кредитних средстава која су пуштена у течај.

С обзиром да се у изнетим разлозима наводи да је тужиља мајсторима за постављање равнајућег слоја бетона, за стављање паркета, постављање и лакирање паркета платила 500,00 евра и да је новцем од кредита купила материјал за кречење свих просторија и новој кући и платила је 30,00 евра мајстору који је поставио санитарije у купатил, али и да су 2006. године извођени су радови у новој кући туженог, да је од новца који је добила на име кредита тужиља купила материјал за равнајући слој за подове у кухињи и три собе у новој кући (укупно 4 просторије), лепак за паркет и материјал за лакирање паркета, неосновано се у жалби туженог указује на противречност изнетих разлога утолико што се износ кредита од 1.027,00 евра разликује од уложених 530,00 евра који првостепени суд наводи.

Правилно је првостепени суд ставом трећем изреке, одбио тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужени да тужиљи исплати накнаду за уложени рад-накнаду за помоћ и негу коју је тужиља пружила мајци туженог у периоду од 01.11.2006. године до 23.04.2011. године правилно полазећи од члана 213 Закона о облигационим односима којим је прописано да се не може се тражити оно што је дато или учињено на име извршења неке природне обавезе или неке моралне или друштвене обавезе.

Супротно наводима жалбе, правилно првостепени суд закључује да је ступањем у брак са туженим и у одсуству договора странака о пружању бриге, неге и помоћи тужиље мајци туженог тако што би јој то било плаћено, тужиља стекла одређене моралне односно друштвене дужности које је као такве прихватила, па због престанка брака са туженим нису испуњени услови за повраћај датог. Такође, на природу супружничке обавезе тужиље коју је добровољно преузела ради бриге о болесној мајци тужиоца, према становишту жалбеног суда не утиче чињеница тежине преузете обавезе, због чега су за оцену правилности донете одлуке без значаја наводи жалбе тужиље о појачаном напору који је обављање таквих послова изискивало за тужиљу.

Остали жалбени наводи су били предмет оцене, али како нису од значаја за доношење другачије одлуке нису посебно образлагани.

Правилна је одлука о трошковима поступка која је резултат правилне примене члана 153, 154 и 163 ЗПП.

Из изложених разлога, применом члана 390 ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија
Ирена Трифуновић Радуловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић